

CONCLUSIONS

UNIVERSITAT DE TARDOR DE LA COOPERACIÓ UNIVERSITÀRIA AL DESENVOLUPAMENT

9-11 DE NOVEMBRE, COL·LEGI MAJOR RECTOR PESET DE LA
UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

La *Universitat de Tardor de la Cooperació Universitària al Desenvolupament* ha estat organitzada per les cinc universitats públiques valencianes amb l'objectiu de millorar el coneixement de l'Agenda 2030 i els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS). Aquest espai de formació i reflexió sobre els reptes de la nova agenda global de desenvolupament ha estat possible gràcies a la col·laboració de la Conselleria de Transparència, Responsabilitat Social, Participació i Cooperació de la Generalitat Valenciana.

La Universitat de Tardor s'ha celebrat entre els dies 9 i 11 de novembre al Col·legi Major Rector Peset i ha comptat amb una àmplia participació. Més de cent assistents entre el quals hi havia membres de la comunitat universitària, d'organitzacions de la societat civil i representants de les administracions públiques valencianes ens hem reunit al llarg de tres dies per tal de conèixer millor i reflexionar sobre l'abast dels ODS i els passos oportuns per implementar-los.

Com a conclusions de les conferències, taules redones i tallers realitzats podem destacar la importància donada a la coordinació i la configuració d'aliances entre els diferents actors socials, des del sector privat a la societat civil passant pels conjunt de les administracions públiques, les d'àmbit estatal, autonòmic i local així com els espais acadèmics que representen les universitats.

La nova agenda dels ODS sorgeix a continuació dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ODM) amb la intenció de superar les limitacions observades en aquests. Així els ODS abasten les diferents dimensions del desenvolupament i tenen un caràcter universal que compromet el conjunt del paísos al seu compliment. Encara que no estem davant una Agenda perfecta -com han destacat algunes de les intervencions-, ha hagut consens a l'hora de fer valer un acord internacional que irradia una filosofia de canvi i transformació que apunta directament a les causes de la pobresa i desigualtat.

L'Agenda 2030 de Desenvolupament Sostenible, com altres acords de les Nacions Unides, no és un acord vinculant sobre el qual puga obligar-se el compliment, ni exercir-se una capacitat sancionadora des de les Nacions Unides. Per això el repte que tenim al davant és planificar i concretar l'aplicació efectiva d'aquesta agenda en cadascun dels estats, i al nostre cas, tant en l'àmbit estatal, com en l'autonòmic i local. Fer que arribe a totes les institucions i a tots els seus nivells; a tots els actors, tant privats com de la societat civil i, en general, a tota la població. Per això es fa necessària la formació d'aliances, la sensibilització a la ciutadania i el compromís coresponsable de tots els actors.

En aquest sentit s'ha destacat l'important paper que les universitats han de jugar en el nou repte, tant en la recerca com en l'alineament de les accions universitàries per a la seua efectiva aplicació. A més a més, la coordinació entre actors esdevé imprescindible i, en aqueix sentit, com ha remarcat el director general de Cooperació de la Generalitat Valenciana, Federico Buyolo, les cinc universitats valencianes ja compten amb un llarg camí de treball conjunt.

Les conferències i taules redones s'han articulat al voltant de les cinc esferes en les quals està organitzada l'agenda dels ODS: les persones, el planeta, la prosperitat, la pau i les aliances.

Les persones: conferència i tallers

En l'**esfera de les persones**, la conferència de Jorge Cardona¹ ens ha apropat als drets de la infantesa i ha destacat que els ODM suposaren el primer esforç col·lectiu en la lluita contra la pobresa i contribuïren a posar a la infantesa en el centre de la cooperació al desenvolupament assolint alguns avanços.

Els ODS són una oportunitat per a aplicar les lliçons apreses dels ODM i representen una agenda que haurien d'adoptar tots els estats per abordar desafiaments com:

- L'equitat, no només entre països sinó també a l'interior de cada país.
- La sostenibilitat social, econòmica i mediambiental.

¹ Jorge Cardona és Catedràtic de Dret Internacional Públic a la Universitat de València i membre del Comitè de Drets del Xiquet de les Nacions Unides.

- Pensar i treballar solucions globals a problemes estructurals que tenen conseqüències locals. Per això, la coordinació de l'aplicació dels ODS caldria fer-la des de les més altes instàncies possibles de representació política.

La bona notícia, segons destaca Jorge Cardona, és que ja sabem el que cal fer i sabem que promoure l'equitat és una qüestió de compromís polític, inversió social i voluntat col·lectiva.

En el primer taller² d'aquesta primera esfera sobre les persones hem abordat un problema molt greu i actual com és la crisi dels refugiats i hem conegut el treball d'una ONG com MSF en els camps de refugiats donant resposta a aquesta situació i al mateix temps denunciant la manca d'una actuació efectiva per part dels poder públics i les organitzacions multilaterals. Al taller s'ha destacat que a hores d'ara el nombre de persones refugiades al món és major que en qualsevol altre moment de la història. L'actualitat ens demostra que per desgràcia el dret a la salut és un dret que no es garanteix.

En el segon taller³ hem vist la interrelació entre dos dels ODS: el quart, relacionat amb l'educació i el cinquè, amb la igualtat de gènere. La importància de l'educació és fonamental per a l'apoderament individual i col·lectiu de les xiquetes i dones per a aconseguir la igualtat de gènere.

El planeta: conferència, taula redona i tallers

En l'**esfera del planeta**, amb la conferència d'Eduardo Rojas⁴ hem vist els ODS des de la visió i agenda de la FAO, amb una perspectiva alimentària, rural i ambiental.

Eduardo Rojas ens recorda que des de la Cimera del Mil·lenni, la qual va donar lloc als ODM, s'ha produït un canvi important de visió dels problemes globals. La conferència Rio+20 de 2012 amb el document de conclusions "*El futur que volem*" començà a canviar l'estratègia d'abordatge dels problemes des de l'àmbit sectorial a l'àmbit

2 Taller dinamitzat per Raquel Vanyó Vicedo, professora ajudant doctora de Dret Internacional Públic de la Universitat de València i Maite Alemany Jordan, professora associada de Dret Internacional Públic, experta en gènere i desenvolupament.

3 Al segon taller han intervingut: Xavi Casero, de Metges Sense Fronteres i Marisa Guillen Domínguez, professora de Medicina Preventiva i Salut Pública de la Universitat de València.

4 Eduardo Rojas és professor d'Enginyeria Agronòmica i del Medi Natural a la Universitat Politècnica de València i ex-directiu de la FAO.

global; *la humanitat ha resolt pràcticament els grans problemes sectorials i els grans reptes que queden són aquells que requereixen analitzar els problemes d'una manera global.* Un exemple d'això és la salut, que no es pot abordar només des dels serveis sanitaris, sinó que també està relacionada amb l'alimentació i els estils de vida.

Els ODS es formulen amb aquesta visió i són objectius que, perquè siguin assolibles, s'han de treballar de manera conjunta -integrant el desenvolupament ambiental i econòmic- i amb una aplicació universal, sense fer distinció entre països empobrits i països rics.

L'esfera del planeta integra els aspectes ambientals, econòmics i socials i abasta cinc dels ODS: que són l'aigua, el consum, canvi climàtic, oceans i medi ambient, tots relacionats amb la fam, l'agricultura sostenible i el manteniment dels ecosistemes. Entre els aspectes que cal tenir en compte per a poder avançar en aquests tres objectius, Eduardo Rojas ha assenyalat la necessitat d'enfortir la capacitat estadística dels països, per poder mesurar els avanços de l'aplicació de la nova agenda. També ha insistit en la necessitat d'identificar casos d'èxit en el compliment dels ODM, analitzar les causes i les polítiques que els han fet possible i així poder replicar aquestes experiències en altres països i regions del planeta. Rojas ha identificat algunes experiències d'èxit en la defensa dels boscos i la biodiversitat, com la concessió de la gestió dels territoris a les comunitats originàries, i com alguns països veïns com Hondures o Costa Rica han mostrat una evolució inversa: molt positiva en el segon cas i negativa en el primer. Per a acabar, ha destacat el paper dels pobles indígenes i l'avanç de la legislació ambiental en alguns països com a exemples positius que cal potenciar.

La taula redona d'aquesta esfera s'ha centrat en la biodiversitat i el paper del moviment ecologista per protegir el planeta, tenint com a referent el moviment ciutadà en la defensa de la biodiversitat i els ecosistemes valencians⁵. Els participants a la taula han insistit també en la necessitat de no considerar com a meres "entrades" aspectes indispensables per a garantir la sostenibilitat ambiental i la sobirania alimentària com les llavors, l'aigua i la terra. Com a exemple de la insostenibilitat del model agroindustrial actual, s'han assenyalat la seua responsabilitat en l'emissió de gasos causants del canvi climàtic, la no resolució del problema de la fam, l'empobriment dels camperols arreu del planeta i la desaparició els darrers anys d'un

⁵ A la taula redona han estat Pep Roselló, cofundador de Llavors d'Ací i tècnic del Servei de Producció Ecològica, Innovació i Tecnologia (SPEit) de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural, i Eva Tudela, presidenta d'Acció Ecologista-Agró.

elevat percentatge de varietats de llavors autòctones davant l'avanç de la producció transgènica. Per contra,

en paraules de Pep Rosselló, “els biotecnòlegs més importants són els llauradors”, els que treballen la terra, i les llavors formen part de la cultura de cada territori.

Ambdós representants han il·lustrat les actuacions que els col·lectius ciutadans han fet durant anys i que ens demostren com els problemes globals afecten en l'àmbit local i com des de l'àmbit local la mobilització de la societat civil pot ser motor de canvi de polítiques amb repercussió global. També han mostrat la seua poca confiança en els acords internacionals i les declaracions governamentals insistint en la importància del rol de la societat civil i mostrant la seua preferència: “*el que va de dalt a baix no és igual ni tan efectiu com allò que va de baix a dalt*”.

En els tres tallers⁶ vinculats a l'esfera del planeta hem pogut comprovar com al nostre territori es produeixen situacions que afecten negativament els recursos naturals i com en el nostre model econòmic s'imposen sistemes contraris als que promouen els ODS. Caldria fer doncs un esforç per articular mecanismes de gestió coherents amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible i fer palès l'aplicabilitat d'aquesta nova agenda de desenvolupament al nostre territori.

La prosperitat: conferència, taula redona i panell d'experiències.

En l'**esfera de la prosperitat** hem tingut una primera conferència de Domingo García Marzá⁷ en la qual ha parlat d'ètica, responsabilitat i ODS.

La primera reflexió que ha deixat Domingo García ha estat la necessitat de parlar de conceptes clars i que tinguen un significat més “universal” per a treballar-los des de la voluntat comuna, és a dir, des de la política. En aquest sentit el terme justícia és més clar que el terme prosperitat i la definició d'Amartya Sen la qual fa referència a que tots els ciutadans i ciutadanes puguen accedir a les oportunitats i al desenvolupament de les seues capacitats per a viure amb dignitat, és la definició que més s'apropa als ODS.

⁶ Els tallers han versat sobre consum i producció ecològica d'aliments a l'Horta de València; la contaminació dels aqüífers i les fonts de la Serrania de Xelva i l'aprofitament de la palla de l'arròs de l'Albufera de València i han estat conduïts per Ecologistas en Acción-La Serrania; Acció Ecologista-Agró, Grup Consum Vera i el col·lectiu VLand Solaris.

⁷ Domingo Garcia és catedràtic d'Ètica i comissionat de Responsabilitat Social Universitària a l'UJI.

La responsabilitat del compliment dels ODS és una responsabilitat compartida i és proporcional al poder, entenent el poder com la capacitat de transformar la realitat. En aquest sentit, els ODS inclouen fites per a concretar l'exigència de responsabilitat

perquè empreses i altres institucions esdevinguen agents de justícia. Cal que els ODS s'incorporen a la cadena de valor i estiguen al cor de la gestió de les institucions.

El compromís i l'ètica han d'estar a tots els nivells, des del més macro de governança global, a l'ètica institucional i al nivell més micro relacionat amb l'ètica professional.

En la taula redona⁸ hem vist experiències d'economia alternativa com el comerç just i el consum responsable i alternatives econòmiques que pretenen millorar la qualitat de vida de les persones mitjançant la rendibilitat econòmica, és a dir, canviar la mentalitat de la economia convencional que té com a fi generar beneficis a qualsevol preu i posar a les persones al centre.

El comerç just és una manera d'incorporar els criteris socials i mediambientals a les pràctiques comercials i es vincula amb la meitat dels ODS i, principalment amb els ODS 8 i 12, relacionats amb el creixement econòmic, sostingut, inclusiu i sostenible i amb modalitats de consum i producció sostenible.

El comerç just és cada vegada més conegut a l'Estat espanyol però encara és minoritari: només es gasten 75 cèntims per habitant i any. En el cas de les administracions públiques, sols el 0,08% del total de vendes de comerç just es fan a les administracions públiques, per això queda un ample marge de millora a l'àmbit de la compra pública ètica i, en aquesta línia es treballa actualment des del grup de comerç just de la Coordinadora Valenciana d'ONGD. El progrés del comerç just està vinculat directament amb l'aposta de les persones consumidores i aquesta ha de ser una proposta política.

Hem conegut la Xarxa d'Economia Alternativa i Solidària (REAS) la qual agrupa experiències i projectes d'economia solidària orientades a persones que no tenen accés al mercat laboral convencional: és el cas d'entitats com El Rastrell, Novaterra o de la immobiliària ètica *Un piso adelante* la qual promou iniciatives de *cohousing* i no ven pisos procedents de bancs, *fons voltor* o desnonaments. Aquestes experiències ens mostren que una altra economia és possible i que, com ha dit la representant de

⁸ La taula redona ha estat conformada per Juan José Martínez, vicepresident de la Coordinadora Estatal de Comerç Just i Cristina Ramon Lupiáñez de la Coordinadora Valenciana d'ONGD.

Novaterra, “sense empreses responsables no és possible una societat justa” i “sense una societat justa no és possible una vida saludable, plena i feliç”.

La Pau: conferències i taula rodona

En l'esfera de la Pau, hem tingut una primera conferència a càrrec d'Arcadi Oliveres⁹. En ella Arcadi ha emmarcat l'important paper de les Nacions Unides i ha assenyalat, al mateix temps, les seues limitacions. Les Nacions Unides tenen poca capacitat per a portar endavant accions impulsades i emparades per la mateixa organització, accions que finalment estan en funció de la voluntat dels Estats membres.

Amb el seu tarannà crític, Arcadi ha ressaltat tres aspectes que són centrals per avançar en el desenvolupament humà i que els ODS no aborden: la informació, el desarmament i el paper de la ciutadania.

Existeix una manca d'informació real i fiable als mitjans de comunicació que no ens permet conèixer el què passa ni poder formar-nos una opinió sobre la realitat: “No sabem el que passa!”. Com a exemple ens indica que segons les enquestes internacionals tenim una gran preocupació en relació al terrorisme quan només causa un 0,8% de les morts violentes al planeta.

El desarmament és un altre tema que no es tracta en els ODS. Segons Arcadi Oliveres, parlen de pau, però no es parla de desarmament: ni tan sols en el cas de les armes nuclears, fet que contribuiria efectivament a la pau i suposaria un estalvi econòmic ja que la despesa mundial en armament anualment supera 90 vegades el que demana l'ONU per a combatre la fam a escala mundial.

El paper de la ciutadania és indispensable per a aconseguir forçar els governs a prendre decisions. Ho il·lustra Arcadi Oliveres amb diverses decisions polítiques força importants en matèria de pau amb les quals el moviment ciutadà va aconseguir modificar acords inicials dels representants polítics, com la instal·lació de míssils dels Estats Units d'Amèrica en territori europeu.

⁹ Arcadi Oliveres és activista i expert en temes sobre pau, és membre de Justícia i Pau a Catalunya i ha sigut l'impulsor del centre Delàs d'estudis per la pau.

En la taula redona¹⁰ hem vist la coherència que té l'ODS 16, relacionat amb la pau amb altres agendes com és el cas de la Unió Africana com ens ha contat Embarka Hamoudi Hamdi.

Jordi Calvo, del Centre Delàs, ens ha donat una visió crítica de la incorporació de la pau en els ODS. Segons Calvo aquesta s'ha fet d'una manera poc valenta, en paraules seues: “*de pau es parla poc i mal*”, no es parla de les violències ni de les seues causes la qual cosa implica que vegem els ODS amb certa decepció.

Parlar de pau i desenvolupament sostenible implica qüestionar el model econòmic, però darrere de les despeses militars hi han decisions polítiques i interessos econòmics. Jordi destaca també la importància de tres temes fonamentals per a garantir la pau: la **banca armada**, és a dir, el finançament de l'armament per part dels bancs, el **tràfic d'armes** i la visió hegemònica de **seguretat justificada amb l'amenaça terrorista**, la qual cosa pot servir de coartada per a justificar qualsevol acció.

Per últim, en la taula redona hem vist dues aplicacions dels ODS d'àmbit valencià per part de dues secretaries autonòmiques: la de Justícia i la de Transparència, responsabilitat social, participació i cooperació.

Des de la Secretaria Autonòmica de Justícia, Ferran Puchades ha vinculat l'objectiu del Govern del Botànic de retornar els drets amb l'ODS 16. Ens ha explicat com s'ha retornat el dret a la justícia jurídica gratuïta amb serveis d'orientació per a persones dependents, amb discapacitat, estrangers i població reclusa i d'oficines d'atenció a les víctimes de delictes.

Zulima Pérez, secretària autonòmica de Transparència, responsabilitat social, participació i cooperació ens ha parlat de les accions que com a govern autonòmic han fet per alinear l'agenda de govern als ODS, concretament, en l'àmbit de la transparència. Algunes iniciatives que s'han anomenat són la implantació dels pactes d'integritat i de la llei de *lobbies*.

10 La taula rodona d'aquesta esfera ha estat conformada per Zulima Pérez i Seguí, secretària autonòmica de Transparència, Responsabilitat Social, Participació i Cooperació; Ferran Puchades i Vila, secretari autonòmic de Justícia - Jordi Calvo Rufanges, Centre Delàs, i Embarka Hamoudi Hamdi, Dra. en Filosofia de Pau, Ex Diputada al Parlament Africà.

Per a tancar l'esfera de la pau, la conferència de Rafael Grasa¹¹ ens va aportar llum i ens va apuntar alguns reptes en relació al compliment dels ODS.

Rafael Grasa va assenyalar el canvi del context. Un context actual molt diferent del vigent quan es van aprovar els ODM. També ha insistit en la dificultat de posar en marxa acords globals quan els instruments que cal aplicar són nacionals i depenen

fonamentalment de governs nacionals. Per això insisteix que cal deixar enrere el victimisme, hem de ser conscients que les agendes maximalistes no són les que canvien la realitat sinó que són els moviments de fons, lents i constants el que expliquen els canvis.

Amb aquesta lògica Grasa aposta per la necessitat d'incorporar els acords internacionals, com ara els ODS, a la legislació nacional perquè només davant els estats és on són exigibles. No tenim un govern mundial, ni les Nacions Unides tenen aquesta potestat.

La universalitat dels ODS és un dels seus valors més grans. En un món on la frontera nord/sud es desdibuixa i on cada vegada existeixen més desigualtats internes en cada país la necessitat de modificar models a escala global esdevé indispensable. “*El planeta -afirma- no aguanta l'expansió del model occidental arreu del món*”.

Rafael Grasa assenyala els riscos que suposa limitar l'aplicació dels ODS a les polítiques de cooperació o de l'AOD. Tanmateix emfasitza en qüestionar el paper d'algunes organitzacions de cooperació que s'apropien de l'agenda 2030 al nostre país quan són les organitzacions ecologistes i altres a les quals els correspon el paper protagonista.

Els ODS són ambiciosos i a llarg termini, per la qual cosa poden ser una agenda d'acció més enllà del 2030. Però perquè siguin operatius i tinguin aplicabilitat, perquè siguin efectius i es puguin mesurar, requereixen d'una línia de base. Elaborar aquesta línia de base i fixar les fites en un període i espai determinat és una responsabilitat de cada govern.

Per acabar, Rafael Grasa ens apunta quatre limitacions i sis reptes que ha d'afrontar la nova agenda de desenvolupament:

Les quatre limitacions:

¹¹ Rafael Grasa és professor de Relacions Internacionals de la Universitat Autònoma de Barcelona, i va ser el primer president de l'Institut Català Internacional per a la Pau.

1. Molt ambiciós, amb molts objectius i massa fites.
2. Fites poc concretes, massa abstractes.
3. La narrativa és poc convincent.
4. No tenir garantit un finançament suficient per a la seua implementació.

Sis reptes:

1. La nova agenda pot ser positiva però ha de poder respondre a les crítiques que es poden objectar per a la seua no aplicació (països no democràtics, desiguals per al països, amb mancances, etc...)
2. A l'àmbit de la pau i la seguretat ha de plantejar-se com fer front a les violències que es produeixen a bona part del món i que no tenen causes polítiques (no parlem ací de terrorisme, ni de conflictes entre països, sinó de delinqüència comuna, impunitat, màfies, etc...).
3. L'aplicació dels ODS ha de tenir un enfocament radical: ha de plantejar-se la prioritització de temes, la fixació d'objectius, marcar línies roges i planificar-ne l'aplicació.
4. S'ha de treballar molt més la causalitat i la interrelació dels factors.
5. La importància de l'educació: *"no s'ensenya a cooperar sense cooperar"*.
6. Cal abordar la sostenibilitat des d'una escala concreta, per exemple la ciutat. Cal adoptar agendes en espais concrets: escala autonòmica, local, etc.

Les aliances: conferència i taula redona

Per últim, per a treballar l'**esfera de les aliances** hem gaudit de la conferència de José Antonio Sanahuja¹² en la qual ens ha explicat el nou context internacional i les noves geografies de la pobresa i desigualtat.

¹² José Antonio Sanahuja Perales, és professor de Relacions Internacionals de la Universitat Complutense de Madrid.

Els ODM foren el resultat de les tres lògiques en pugna: sobirania dels estats, liberalisme en el sistema internacional i cosmopolitisme; els drets enfront dels estats i el mercat. Els ODM varen ser decidits pel Comitè d'Ajuda al Desenvolupament (CAD) de la OCDE. Per tant era una agenda emanada i decidida pels països donants d'AOD i adreçada a reorientar els fluxos d'AOD.

El context en què s'hauran d'implementar els ODS és diferent: nous actors amb els països emergents, la divisió del món nord-sud ja no serveix, crisi del multilateralisme i una nova governança del desenvolupament.

La Cimera de Rio+20, a més de posar al centre els tres pilars del desenvolupament: creixement inclusiu, medi ambient i desenvolupament social, va assenyalar també la necessitat de condicions de bon govern, pau i seguretat per a fer possible el desenvolupament social, econòmic i mediambiental.

Aquesta nova agenda del desenvolupament és de caràcter universal donat que ens afecta a tots i totes, el desenvolupament ja no és un problema que afecte només als països pobres. No és una agenda adreçada només a les polítiques de cooperació sinó que ha d'orientar el conjunt de les polítiques públiques per la qual cosa la nova agenda ha de ser assumida al més alt nivell.

L'Agenda 2030, conclou Sanahuja, és una agenda política, transformadora i cosmopolita, entenen el cosmopolitisme com un diàleg global (nord-sud) que pot ajudar a mobilitzar, aglutinar forces socials i generar aliances.

La taula rodona corresponent a l'esfera de les aliances va comptar amb participació de les administracions públiques valencianes, Generalitat i Ajuntament de València, de les universitats i del sector no governamental de cooperació internacional¹³.

Des de la **taula rodona** es va posar èmfasi en el caràcter complex i comprensiu de la nova agenda de desenvolupament i els reptes que això suposa. Entre els participants hi ha consens en assenyalar la participació i la creació d'aliances entre actors públics i privats com un dels principals reptes per a poder fer avançar la nova agenda al nostre territori. Un altre dels reptes apuntats va ser la necessitat d'informar i implicar a la

¹³ Els participants en la taula van ser: Joan Ribó, alcalde de València; Federico Buyolo, director general de Cooperació i Solidaritat; Rosa Puchades, vicerectora de Responsabilitat Social, Cooperació i Esport (UPV)i, Fernando Contreras, en representació de la Coordinadora Valenciana d'ONGD.

ciutadania, un aspecte rellevant i no fàcil d'assolir a causa de la pròpia complexitat de l'agenda i els problemes globals als quals pretén donar resposta.

Des del sector no governamental, Fernando Contreras, va insistir en la necessitat d'actuar de forma corresponsable i en aquest sentit es va apuntar al paper decisiu que les administracions públiques han de jugar en la implementació de l'agenda de

desenvolupament. Per això es va demandar l'assumpció dels compromisos i del lideratge des de les instàncies de més alt nivell de cadascuna de les administracions públiques. L'Agenda 2030 va molt més enllà de la política de cooperació, i per això, pel que fa a recursos i a lideratge, l'esforç ha de ser major i de més alt nivell decisiu. També es va insistir en la necessitat de treballar sobre la experiència acumulada i els bons resultats de pràctiques anteriors, per a reivindicar el paper que des de les ONGD s'ha portat a terme des de fa anys en l'àmbit de la coherència de polítiques com és el cas de la campanya Pobresa Zero amb quasi 15 anys de trajectòria i un ampli suport social.

Rosa Puchades, en representació de les universitats públiques valencianes, va assenyalar la necessitat de dotar de nous recursos més enllà dels fons d'AOD per a que els ODS tinguen resultats. Així, junt amb la mobilització de recursos del conjunt de l'administració, es va posar èmfasi en la necessitat d'aprofundir en la coherència de polítiques de desenvolupament de manera que la perspectiva del desenvolupament humà s'integre en el conjunt de les polítiques públiques. Es va esmentar la importància del treball de les administracions locals i del paper que les universitats han de jugar en la implementació de l'Agenda 2030. Així en coordinació amb AAPP i amb ONGD les universitats poden realitzar aportacions importants en matèria de formació especialitzada, recerca, educació per al desenvolupament i sensibilització de la ciutadania i poden cooperar amb els diferents agents mitjançant les assistències tècniques de l'alumnat. Així mateix es va insistir en la necessitat d'aprofundir en la coherència de polítiques a l'intern de la universitat: mitjançant la incorporació dels ODS a la institució universitària, incrementant la compra pública ètica i redefinint les seues polítiques de cooperació en sintonia amb la nova agenda de desenvolupament.

En el torn de les administracions públiques el director general de Cooperació de la Generalitat, Federico Buyolo, va enumerar diferents iniciatives de la Generalitat per a difondre i alinear-se amb la nova agenda de desenvolupament en l'àmbit específic de les aliances. Així la posada en marxa de la xarxa de ciutats sostenibles, amb la participació de les ONGD; l'aliança estratègica amb les universitats i l'aplicació de criteris de coherència amb els ODS en les convocatòries de subvencions van ser algunes dels elements esmentats.

Per l'Ajuntament de València, l'alcalde de la ciutat, Joan Ribó, va assenyalar la necessitat d'enfrontar el neoliberalisme si volem avançar cap a una societat més justa, inclusiva i sostenible, retornar a la concepció anterior d'estat del benestar. Va manifestar el compromís del govern municipal amb els reptes dels ODS, els quals identifiquen tant problemes locals com globals, atesa la interrelació entre ambdues

problemàtiques. Així, Ribó va esmentar iniciatives concretes amb les que l'Ajuntament de València es mostra compromès amb l'Agenda 2030: la moció contra els paradisos fiscals; redistribució de la càrrega impositiva cap a les rendes majors; reducció de les emissions de CO₂; reducció de la contaminació lumínica i reducció del consum; protecció de l'horta i recuperació del Cabanyal, etc. Com a fet destacat va citar l'acord amb la FAO per a treballar temes de producció agroecològica de proximitat i la declaració de la ciutat de València com a capital mundial de l'alimentació en 2017.

Les jornades van acabar amb la lectura d'aquestes conclusions per part de Guillermo Palau, vicerector de Cooperació de la Universitat de València i amb les paraules de cloenda de Federico Buyolo, director general de Cooperació al Desenvolupament i Francisco J. Mora Mas, rector de la Universitat Politècnica de València.